HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI FUNCȚIEI PUBLICE A UNIUNII EUROPENE (Camera a doua)

17 iulie 2012*

„Funcție publică — Procedură disciplinară — Sancțiune disciplinară — Eliberare din funcție — Efectuarea unei anchete preliminare de către instanțele penale naționale la momentul adoptării deciziei de eliberare din funcție — Egalitate de tratament între bărbați și femei — Interdicția concedierii unei lucrătoare gravide în perioada cuprinsă între începutul sarcinii și terminarea concediului de maternitate”

În cauza F-54/11,

având ca obiect o acțiune formulată în temeiul articolului 270 TFUE, aplicabil Tratatului CEEA în temeiul articolului 106a din acesta,

BG, fostă funcționară a Ombudsmanului European, cu domiciliul în Strasbourg (Franța), reprezentată de L. Levi și de A. Blot, avocați,

reclamantă,

împotriva

Ombudsmanului European, reprezentat de J. Sant'Anna, în calitate de agent, asistat de D. Waelbroeck și de A. Duron, avocați,

pârât,

TRIBUNALUL FUNCȚIEI PUBLICE (Camera a doua),

compus din doamna M. I. Rofes i Pujol, președinte, doamna I. Boruta și domnul K. Bradley (raportor), judecători,

grefier: doamna X. Lopez Bancalari, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 13 martie 2012,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin cererea introductivă primită la grefa Tribunalului la 4 mai 2011, BG a introdus prezenta acțiune având ca obiect, pe de o parte, anularea deciziei Ombudsmanului European de a-i aplica sancțiunea eliberării din funcție fără pierderea drepturilor de pensie și, pe de altă parte, repararea prejudiciului pe care consideră că l-a suferit ca urmare a acestei decizii.

* Limba de procedură: franceza.

Cadrul juridic

2 Articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene este redactat astfel:

„[...]

Orice persoană are dreptul la un proces echitabil, public și într-un termen rezonabil, în fața unei instanțe judecătorești independente și imparțiale, constituită în prealabil prin lege. Orice persoană are posibilitatea de a fi consiliată, apărată și reprezentată.

[...]”

3 Articolul 23 din cartă, intitulat „Egalitatea între femei și bărbați”, prevede următoarele:

„Egalitatea între femei și bărbați trebuie asigurată în toate domeniile, inclusiv în ceea ce privește încadrarea în muncă, munca și remunerarea.

[...]”

4 Articolul 1e alineatul (2) din Statutul funcționarilor Uniunii Europene (denumit în continuare „statutul”) prevede următoarele:

„Funcționarii în activitate beneficiază de condiții de muncă ce respectă normele de sănătate și de siguranță corespunzătoare, cel puțin echivalente cu cerințele minime aplicabile în temeiul măsurilor adoptate în aceste domenii în temeiul tratatelor.”

5 Articolul 12 din statut prevede:

„Funcționarul se abține de la orice act și de la orice comportament care poate aduce atingere demnității funcției sale.”

6 Potrivit articolului 86 alineatul (3) din statut:

„Regulile, procedurile și sancțiunile disciplinare, precum și normele și procedurile care reglementează anchetele administrative sunt stabilite în anexa IX.”

7 Anexa IX la statut privește procedura disciplinară. Articolul 5 din aceasta este redactat astfel:

„(1) În cadrul fiecărei instituții se instituie o comisie de disciplină, denumită în continuare «comisia». Cel puțin un membru al comisiei, care poate fi și președintele acesteia, este ales din afara instituției.

(2) Comisia este formată dintr-un președinte și patru membri permanenți, care pot fi înlocuiți de membri supleanți; în cazurile în care este implicat un funcționar cu un grad de până la AD 13, din comisie fac parte doi membri suplimentari aparținând aceleiași grupe de funcții și având același grad ca și funcționarul care face obiectul procedurii disciplinare.

(3) Pentru toate cazurile care nu privesc funcționari cu gradul AD 16 sau AD 15, membrii permanenți ai comisiei și membrii supleanți sunt numiți dintre funcționarii în activitate care au cel puțin gradul AD 14.

[...]”

8 Potrivit articolului 6 din anexa IX la statut:

„(1) Autoritatea împuternicită să facă numiri și comitetul pentru personal desemnează fiecare, în același timp, doi membri permanenți și doi membri supleanți.

(2) Președintele și supleantul său sunt desemnați de autoritatea împuternicită să facă numiri.

[...]

(5) Funcționarul în cauză are dreptul de a recuza un membru al comisiei în termen de cinci zile de la constituirea comisiei. Instituția are, de asemenea, dreptul de a recuza un membru al comisiei.

[...]”

9 Articolul 10 din anexa IX la statut prevede:

„Sancțiunea disciplinară aplicată este proporțională cu gravitatea abaterii comise. Pentru a stabili gravitatea abaterii și pentru a decide ce sancțiune disciplinară să fie aplicată, se iau în considerare, în special:

(a) natura abaterii și circumstanțele în care a fost comisă;

(b) importanța prejudiciului adus integrității, reputației sau intereselor instituțiilor ca urmare a comiterii abaterii;

(c) măsura în care abaterea a fost comisă cu intenție sau din neglijență;

(d) motivele care l-au determinat pe funcționar să comită abaterea;

(e) gradul și vechimea în muncă a funcționarului;

(f) gradul de răspundere personală a funcționarului;

(g) nivelul funcțiilor și responsabilităților funcționarului;

(h) dacă funcționarul se află la prima abatere sau a mai comis abateri în trecut;

(i) conduita funcționarului pe parcursul întregii sale cariere.”

10 Articolul 18 din anexa IX la statut este redactat astfel:

„Pe baza documentelor furnizate comisiei [de disciplină] și ținând seama de eventualele declarații scrise și orale, precum și pe baza rezultatelor anchetei efectuate, comisia de disciplină adoptă, cu majoritate de voturi, un aviz motivat asupra veridicității faptelor imputate și, după caz, asupra sancțiunii care ar trebui aplicată pentru comiterea faptelor respective. Acest aviz este semnat de toți membrii comisiei de disciplină. Fiecare membru al comisiei poate anexa la aviz o opinie divergentă. Comisia de disciplină transmite avizul autorității împuternicite să facă numiri și funcționarului în cauză în termen de două luni de la data primirii raportului autorității împuternicite să facă numiri, cu condiția ca acest termen să fie adaptat gradului de complexitate al cazului.

În cazul în care ancheta a fost efectuată la inițiativa comisiei de disciplină, termenul este de patru luni, cu condiția ca acest termen să fie adaptat gradului de complexitate al cazului.”

11 Articolul 23 din anexa IX la statut prevede că:

„(1) În cazul în care autoritatea împuternicită să facă numiri impută unui funcționar comiterea unei abateri grave, fie că este vorba de neîndeplinirea obligațiilor profesionale, fie de încălcarea dispozițiilor legale, aceasta poate suspenda oricând funcționarul în cauză pe o perioadă determinată sau nedeterminată.

(2) În afara unor circumstanțe excepționale, autoritatea împuternicită să facă numiri ia această decizie după audierea funcționarului în cauză."

12 Potrivit articolului 25 din anexa IX la statut:

„Atunci când funcționarul se află sub urmărire penală pentru aceleași fapte, situația sa este reglementată definitiv numai după ce hotărârea pronunțată de instanța competentă a devenit definitivă."

13 Articolul 2 alineatul (3) din Directiva 76/207/CEE a Consiliului din 9 februarie 1976 privind punerea în aplicare a principiului egalității de tratament între bărbați și femei în ceea ce privește accesul la încadrarea în muncă, la formarea și la promovarea profesională, precum și condițiile de muncă (JO L 39, p. 40, Ediție specială, 05/vol. 1, p. 164) este redactat astfel:

„Prezenta directivă nu aduce atingere dispozițiilor referitoare la protecția femeilor, în special în ceea ce privește graviditatea și maternitatea."

14 Directiva 76/207 a fost abrogată, începând cu 15 august 2009, prin Directiva 2006/54/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2006 privind punerea în aplicare a principiului egalității de șanse și al egalității de tratament între bărbați și femei în materie de încadrare în muncă și de muncă (reformare) (JO L 204, p. 23, Ediție specială, 05/vol. 8, p. 262), al cărei articol 1, intitulat „Obiect", prevede:

„Prezenta directivă își propune să garanteze punerea în aplicare a principiului șanselor egale și al egalității de tratament între femei și bărbați în materie de încadrare în muncă și de muncă.

În acest scop, aceasta conține dispoziții destinate punerii în aplicare a principiului egalității de tratament în ceea ce privește:

(a) accesul la muncă, inclusiv promovare, și la formarea profesională;

(b) condițiile de muncă, inclusiv remunerația;

(c) sistemele profesionale de securitate socială.

Aceasta conține, de asemenea, dispoziții ce vizează modalități de aplicare efectivă a acestui principiu prin stabilirea unor proceduri corespunzătoare."

15 Articolul 2 alineatul (2) din Directiva 2006/54 prevede:

„În sensul prezentei directive, discriminarea include:

[...]

(c) orice tratament mai puțin favorabil aplicat unei femei și determinat de sarcină sau de concediul de maternitate, în sensul Directivei 92/85/CEE."

16 Articolul 10, intitulat „Interzicerea concedierii”, din Directiva 92/85/CEE a Consiliului din 19 octombrie 1992 privind introducerea de măsuri pentru promovarea îmbunătățirii securității și a sănătății la locul de muncă în cazul lucrătoarelor gravide, care au născut de curând sau care alăptează [A zecea directivă specială în sensul articolului 16 alineatul (1) din Directiva 89/391/CEE] (JO L 348, p. 1, Ediție specială, 05/vol. 3, p. 3) este formulat astfel:

„Pentru a garanta lucrătoarelor, în sensul articolului 2, exercitarea drepturilor de protecție a sănătății și securității recunoscute prin prezentul articol se prevăd următoarele:

(1) statele membre iau măsurile necesare pentru a interzice concedierea lucrătoarelor, în sensul articolului 2, în perioada de la începutul sarcinii până la terminarea concediului de maternitate menționat la articolul 8 alineatul (1), cu excepția cazurilor speciale care nu au legătură cu starea lor, admise de legislațiile și/sau practicile naționale și, dacă este cazul, pentru care autoritatea competentă și-a dat acordul;

(2) în cazul în care o lucrătoare, în sensul articolului 2, este concediată în timpul perioadei menționate la punctul 1, angajatorul trebuie să prezinte în scris motive bine întemeiate pentru concediere;

[...]”

Situația de fapt

17 După ce a lucrat, din anul 2002, la Ombudsmanul European în calitate de agent temporar și ulterior în calitate de funcționar în grupa de funcții de asistenți (AST), reclamanta a exercitat în grupa de funcții de administratori (AD), între 1 octombrie 2008 și 31 iulie 2010, atribuțiile de responsabil cu comunicarea în cadrul unității „Comunicare” a serviciilor Ombudsmanului, cu gradul AD 5.

18 În ședință, reclamanta a precizat că, la data faptelor, era proprietara unei case în Kehl (Germania), pe care ea și soțul ei nu o utilizaseră niciodată ca reședință principală, și că în anul 2006 cumpărase un apartament în Strasbourg (Franța), apartament care între timp fusese pus în vânzare.

19 La sfârșitul lunii februarie 2008, reclamanta a deschis un dosar pe lângă o societate cooperativă de promovare imobiliară (denumită în continuare „societatea cooperativă”) în vederea achiziționării în Strasbourg a unei locuințe pentru care urma să beneficieze de ajutoare publice oferite în Franța familiilor cu venituri modeste și care erau considerate ca dobândind pentru prima dată statutul de proprietar al locuinței lor. Pentru a-și completa dosarul, aceasta a transmis societății cooperative două adeverințe de venit datate 27 februarie 2008, referitoare la anii 2006 și 2007.

20 Prin scrisoarea din 24 martie 2009, societatea cooperativă i-a solicitat reclamantei să precizeze dacă își confirma interesul pentru achiziționarea locuinței și să îi transmită anumite informații.

21 În cursul lunii iulie 2009, pentru a putea valida dosarul reclamantei, societatea cooperativă i-a solicitat să transmită fișele sale de remunerație și pe cele ale soțului său.

22 Astfel, reclamanta a transmis fișele de remunerație aferente lunilor aprilie, mai, iunie și iulie 2009 (denumite în continuare „fișele de remunerație”), precum și informațiile privind veniturile soțului său.

23 La 3 august 2009, societatea cooperativă l-a contactat pe șeful unității „Administrație și personal” din cadrul serviciilor Ombudsmanului European pentru a obține clarificări cu privire, pe de o parte, la luarea în considerare a salariilor primite de funcționarii Uniunii Europene pentru acordarea de

împrumuturi imobiliare prin intermediul unor ajutoare publice și, pe de altă parte, la fișele de remunerație transmise de reclamantă. În urma unei solicitări a serviciilor Ombudsmanului European, societatea cooperativă a transmis acestuia, la 7 august 2009, o copie după fișele de remunerație.

24 Luând cunoștință de fișele de remunerație, unitatea „Administrație și personal” a observat că acestea fuseseră modificate pentru a micșora venitul real al persoanei interesate. Astfel, pe fișele de remunerație aferente lunilor aprilie, mai și iunie 2009 apărea un salariu net de 2 410,36 euro în loc de 5 822,43 euro, iar pe fișa de remunerație aferentă lunii iulie 2009, un salariu net de 5 711,32 euro în loc de 9 123,39 euro.

25 La 10 august 2009, șeful unității „Administrație și personal” a trimis un e-mail societății cooperative pentru a o informa, pe de o parte, că nu era în măsură să precizeze cuantumurile care trebuiau luate în considerare potrivit legislației franceze și, pe de altă parte, că identificase inexactități importante în fișele de remunerație transmise de reclamantă.

26 La 11 august 2009, șeful unității „Administrație și personal” a propus deschiderea unei anchete administrative având ca obiect „posibila falsificare a unor documente oficiale ale Ombudsmanului European [...] și utilizarea [acestora] în raporturile cu un terț în vederea obținerii unui avantaj personal”.

27 La 17 august 2009, societatea cooperativă l-a informat pe șeful unității „Administrație și personal” despre intenția sa de a solicita reclamantei să îi transmită o adeverință privind venitul fiscal de referință pentru anul 2008.

28 La 25 august 2009, reclamanta a solicitat serviciilor Ombudsmanului European să îi elibereze adeverința solicitată de societatea cooperativă, precum și o altă adeverință, în limba germană. În aceeași zi, șeful unității „Administrație și personal” a informat reclamanta că nu era posibil să îi elibereze imediat adeverința pentru anul 2008, dar i-a transmis adeverința în limba germană.

29 La 26 august 2009, reclamanta a prezentat societății cooperative un document intitulat „Adeverință”, privind venitul impozabil pentru anul 2008, pe o hârtie cu antetul Ombudsmanului European de la unitatea „Administrație [și personal]”.

30 Societatea cooperativă a transmis această adeverință unității „Administrație și personal”, care a constatat că documentul în cauză nu fusese întocmit în cadrul unității. Pe adeverința respectivă era menționat, printre altele, numărul de referință al adeverinței în limba germană eliberate reclamantei la 25 august 2009.

31 La 2 septembrie 2009, Ombudsmanul European a decis să deschidă o anchetă administrativă, să informeze procurorul Republicii Franceze cu privire la faptele în cauză și să suspende reclamanta din funcție pe o perioadă nedeterminată, fără reducerea salariului. Reclamanta a fost informată cu privire la acest lucru în aceeași zi.

32 La 3 septembrie 2009, reclamanta a fost invitată la o primă audiere în cadrul anchetei administrative. În cursul acestei audieri, ea a recunoscut că falsificase ea însăși cele patru fișe de remunerație și adeverința de venit pentru anul 2008. În plus, aceasta a informat anchetatorii că era însărcinată, a răspuns la întrebările care i-au fost adresate și a prezentat anchetatorilor o scrisoare de mână în care declara că nu nega sub nicio formă faptele care îi erau imputate, dar că dorea să dea explicații. În special, reclamanta afirma că a comis acte „nesăbuite” și că a acționat astfel pentru „a pune capăt unei situații familiale absolut insuportabile”, și anume dificultatea de a contracta un împrumut imobiliar din cauza bolii grave de care suferea soțul său.

33 La 18 septembrie 2009, anchetatorii au prezentat concluziile lor cu privire la faptele imputate reclamantei. La 22 septembrie 2009, aceasta din urmă a prezentat observații suplimentare, precizând în special că la începutul lunii iulie 2009 realizase că era însărcinată și acționase sub imperiul panicii, de teamă că dosarul său depus la societatea cooperativă nu va fi reținut.

34 Prin scrisoarea din 24 septembrie 2009, anchetatorii au transmis Ombudsmanului European raportul anchetei administrative în care concluzionau că reclamanta falsificase documente și că le transmisese societății cooperative ca documente justificative ale unei cereri care, dacă ar fi fost acceptată, i-ar fi permis să beneficieze de un împrumut imobiliar în condiții care, potrivit legislației franceze, erau rezervate familiilor cu venituri modeste. În consecință, anchetatorii recomandau deschiderea unei proceduri disciplinare.

35 La 23 octombrie 2009, reclamanta a fost audiată de Ombudsmanul European în cadrul audierii prealabile prevăzute la articolul 3 din anexa IX la statut.

36 La 20 noiembrie 2009, Ombudsmanul European a decis să deschidă o procedură disciplinară. Cu toate acestea, având în vedere sarcina reclamantei și în urma avizului dat de medicul consultant al instituției, Ombudsmanul European a decis, la 18 ianuarie 2010, să amâne actele legate de procedura disciplinară până la o dată ulterioară nașterii.

37 La 19 mai 2010, Ombudsmanul European a sesizat comisia de disciplină, care a audiat-o pe reclamantă la 8 iulie 2010.

38 La 9 iulie 2010, comisia de disciplină a dat un aviz motivat în care concluziona că faptele incriminate erau dovedite și recunoscute de reclamantă.

39 În ceea ce privește sancțiunea propusă, comisia de disciplină și-a explicat poziția după cum urmează:

„– faptele imputate aduc atingere demnității funcției exercitate de [reclamantă], în special în contextul valorii de integritate asociate instituției la care este angajată, și constituie încălcări grave ale articolului 12 din statut [...];

– caracterul intenționat al faptelor imputate și responsabilitatea funcționar[ei] sunt incontestabile;

– funcționar[a] exercită atribuții care implică un nivel ridicat de responsabilitate;

– [funcționara] nu a mai comis abateri în trecut în ceea ce privește faptele imputate;

– funcționar[a] a beneficiat de rapoarte de evaluare bune pe toată durata carierei sale.”

40 Având în vedere aceste elemente, comisia de disciplină, cu majoritate de voturi, a propus drept sancțiune „încadrarea persoanei interesate într-o grupă de funcții inferioară cu retrogradare (AST 1 treapta 1)”. O parte minoritară a comisiei de disciplină a fost însă de părere că eliberarea din funcție era sancțiunea cea mai potrivită.

41 În decizia sa din 20 iulie 2010, notificată reclamantei la 22 iulie 2010, Ombudsmanul European a decis să aplice sancțiunea eliberării din funcție fără pierderea drepturilor de pensie începând de la 31 iulie 2010 (denumită în continuare „decizia în litigiu”).

42 La 21 octombrie 2010, reclamanta a depus o reclamație în temeiul articolului 90 alineatul (2) din statut împotriva deciziei din 20 iulie 2010.

43 Prin decizia datată 18 ianuarie 2011, notificată persoanei interesate la 24 ianuarie 2011, Ombudsmanul European a respins reclamația.

Concluziile părților și procedura

44 Reclamanta solicită Tribunalului:

— anularea deciziei din 20 iulie 2010;

— în măsura în care este necesar, anularea deciziei adoptate la 18 ianuarie 2011 și notificate la 24 ianuarie 2011, prin care a fost respinsă în mod expres reclamația sa;

în consecință:

— în principal, constatarea faptului că anularea deciziei în litigiu are ca efect reintegrarea sa, cu titlu retroactiv, începând de la data la care și-a produs efectele decizia menționată, în postul său de administrator cu gradul AD 5 treapta 2, precum și plata drepturilor bănești care i se cuvin pentru ansamblul acestei perioade, la care se adaugă dobânzi de întârziere calculate la rata stabilită de Banca Centrală Europeană, majorată cu 2 puncte;

— în subsidiar, obligarea Ombudsmanului European la plata unei sume corespunzătoare remunerației pe care ar fi primit-o reclamanta între data la care a devenit efectivă eliberarea sa din funcție și data la care aceasta va atinge vârsta pensionării, în iulie 2040, și regularizarea corespunzătoare a drepturilor la pensie ale reclamantei;

— în orice caz, obligarea Ombudsmanului European la plata sumei de 65 000 de euro pentru prejudiciul moral suferit de reclamantă;

— obligarea Ombudsmanului European la plata tuturor cheltuielilor de judecată.

45 Ombudsmanul solicită Tribunalului:

— respingerea cererii în întregime, ca nefondată;

— obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

46 Prin raportul său pregătitor de ședință, transmis prin scrisoarea din 15 decembrie 2011, Tribunalul a invitat părțile să răspundă unor măsuri de organizare a procedurii, la care acestea au răspuns în termenele stabilite. Reclamanta a informat însă Tribunalul că nu era în măsură să prezinte o copie după fișa de informații anexată la cererea societății cooperative din 24 martie 2009.

În drept

1. *Cu privire la obiectul acțiunii*

47 Pe lângă anularea deciziei din 20 iulie 2010, reclamanta solicită anularea, în măsura în care este necesar, a deciziei din 18 ianuarie 2011 prin care autoritatea împuternicită să facă numiri (denumită în continuare „AIPN”) a respins reclamația sa.

48 Potrivit unei jurisprudențe constante, concluziile în anulare îndreptate formal împotriva deciziei de respingere a unei reclamații au, în cazul în care această decizie este lipsită de conținut autonom, efectul de a sesiza Tribunalul cu privire la actul împotriva căruia a fost prezentată reclamația (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 17 ianuarie 1989, Vainker/Parlamentul European, 293/87,

punctul 8). Întrucât decizia de respingere a reclamației introduse împotriva deciziei în litigiu este, în speță, lipsită de conținut autonom, acțiunea trebuie considerată ca fiind îndreptată numai împotriva deciziei în litigiu.

49 În plus, Tribunalul amintește că nu este competent, în cadrul unei acțiuni formulate în temeiul articolului 91 din statut, să adreseze somații instituțiilor Uniunii (a se vedea, de exemplu, Hotărârea Tribunalului din 24 februarie 2010, P/Parlamentul European, F-89/08, punctul 120, și Hotărârea Tribunalului din 14 septembrie 2010, Da Silva Pinto Branco/Curtea de Justiție, F-52/09, punctul 31). În consecință, concluziile prin care se urmărește ca Tribunalul să constate că anularea deciziei în litigiu are ca efect reintegrarea reclamantei, cu titlu retroactiv, începând de la data la care și-a produs efectele decizia menționată, în postul său de administrator cu gradul AD 5 treapta 2 trebuie respinse ca inadmisibile.

2. *Cu privire la concluziile în anulare*

50 În susținerea concluziilor sale în vederea anulării deciziei în litigiu, reclamanta invocă cinci motive, întemeiate pe nerespectarea procedurii disciplinare prevăzute în statut, pe încălcarea obligației de motivare, pe o eroare vădită de apreciere, pe încălcarea principiului egalității de tratament între bărbați și femei și pe dreptul la concediul de maternitate, precum și, respectiv, pe încălcarea obligației de solicitudine și a principiului bunei administrări.

51 În plus, în înscrisurile sale, reclamanta invocă o problemă întemeiată pe rolul Ombudsmanului European în contextul procedurii disciplinare având în vedere principiul egalității de arme între părți și al procesului echitabil. Or, chiar presupunând că reclamanta intenționează astfel să invoce un motiv în susținerea concluziilor sale în anulare, trebuie să se constate că un astfel de motiv, întrucât nu a fost susținut de nicio argumentație, contrar normei prevăzute la articolul 35 alineatul (1) litera (e) din Regulamentul de procedură, ar trebui să fie respins ca inadmisibil.

Cu privire la primul motiv, întemeiat pe încălcarea procedurii disciplinare prevăzute în statut

52 Motivul întemeiat pe încălcarea procedurii disciplinare prevăzute în statut se întemeiază pe trei aspecte, care au legătură cu încălcarea articolului 25 din anexa IX la statut, cu încălcarea articolului 23 din anexa IX la statut și, respectiv, cu încălcarea articolelor 5 și 6 din anexa IX la statut.

Cu privire la primul aspect al primului motiv, privind desfășurarea unei urmăriri penale pentru aceleași fapte

– Argumentele părților

53 Reclamanta susține că Ombudsmanul European ar fi adoptat o decizie definitivă fără a aștepta finalizarea urmăririi penale începute împotriva sa, cu încălcarea articolului 25 din anexa IX la statut.

54 Potrivit Ombudsmanului European, noțiunea „urmărire penală” prevăzută la articolul 25 din anexa IX la statut trebuie apreciată în lumina dreptului național aplicabil în cauză și, prin urmare, în lumina dreptului francez. În această privință, Ombudsmanul European susține că, la momentul adoptării deciziei în litigiu, nu exista „urmărire penală” în sensul dreptului francez și solicită Tribunalului să respingă acest aspect al primului motiv.

55 În ședință, reclamanta a susținut că era necesar să se dea articolului 25 din anexa IX la statut o interpretare autonomă și că trimiterea la dreptul francez făcută de Ombudsmanul European în memoriul său în apărare nu era relevantă.

– Aprecierea Tribunalului

56 Cu titlu introductiv, este necesar să se constate că critica întemeiată pe încălcarea articolului 25 din anexa IX la statut nu a fost expusă în cadrul procedurii precontencioase.

57 Desigur, Ombudsmanul European nu a opus o cauză de inadmisibilitate reclamantei. Cu toate acestea, concordanța dintre reclamație și acțiune, de care depinde admisibilitatea acesteia din urmă, constituie o problemă de ordine publică pe care instanța are sarcina de a o analiza din oficiu (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 11 iulie 2007, B/Comisia, F-7/06, punctul 26 și jurisprudența citată).

58 Această normă nu poate interveni decât în cazurile în care acțiunea în justiție modifică obiectul sau cauza reclamației, această ultimă noțiune, „cauză", urmând a fi interpretată în sens larg. În special, fiind vorba despre concluzii în anulare, prin „cauză a litigiului" trebuie să se înțeleagă contestarea de către reclamant a legalității interne a actului atacat sau, alternativ, contestarea legalității externe a acestuia, distincție recunoscută de jurisprudență (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 1 iulie 2010, Časta/Comisia, F-40/09, punctul 83 și jurisprudența citată).

59 În speță, trebuie să se constate că reclamanta a invocat în reclamație mai multe argumente care au legătură atât cu legalitatea externă, cât și cu legalitatea internă a deciziei în litigiu, și anume caracterul nelegal al procedurii de adoptare a deciziei menționate, inexactitatea materială a faptelor imputate, încălcarea obligației de motivare și încălcarea principiului proporționalității. Rezultă că, prin invocarea în cererea introductivă a motivului întemeiat pe încălcarea articolului 25 din anexa IX la statut, reclamanta nu a încălcat regula concordanței și că, în consecință, prezentul motiv este admisibil.

60 În ceea ce privește fondul, suspendarea procedurii disciplinare în așteptarea încheierii procedurii penale, prevăzută la articolul 25 din anexa IX la statut, are o dublă justificare.

61 Pe de o parte, aceasta vine în întâmpinarea preocupării de a nu afecta poziția funcționarului în cauză în cadrul urmăririi penale care ar fi începută împotriva sa cu privire la faptele care fac totodată obiectul unei proceduri disciplinare în cadrul instituției sale (Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță din 19 martie 1998, Tzoanos/Comisia, T-74/96, punctul 34).

62 Pe de altă parte, o astfel de suspendare permite luarea în considerare, în cadrul procedurii disciplinare, a constatărilor de fapt efectuate de instanța penală atunci când decizia acesteia a rămas definitivă. Astfel, articolul 25 din anexa IX la statut consacră principiul potrivit căruia „penalul ține în loc procedura disciplinară", ceea ce se justifică în special prin faptul că instanțele penale naționale dispun de atribuții de investigație mai importante decât AIPN. Prin urmare, în cazul în care aceleași fapte ar putea constitui o faptă penală și o încălcare a obligațiilor statutare ale funcționarilor, administrația este ținută de constatările de fapt efectuate de instanța penală în cadrul procedurii penale. După ce aceasta din urmă constată existența faptelor din speță, administrația poate proceda la calificarea juridică a acestora în raport cu noțiunea de abatere disciplinară, verificând în special dacă acestea constituie neîndepliniri ale obligațiilor statutare (Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță din 10 iunie 2004, François/Comisia, T-307/01, punctul 75, şi Hotărârea Tribunalului din 13 ianuarie 2010, A și G/Comisia, F-124/05 și F-96/06, punctul 323).

63 În plus, din jurisprudența relevantă reiese că revine funcționarului în cauză obligația de a prezenta AIPN elementele care permit să se aprecieze dacă faptele care îi sunt imputate în cadrul procedurii disciplinare fac în paralel obiectul unei urmăriri penale începute împotriva sa. Pentru a îndeplini această obligație, funcționarul în cauză trebuie în principiu să demonstreze că urmărirea penală împotriva sa a început în perioada în care făcea obiectul unei proceduri disciplinare. Astfel, numai după începerea unei urmăriri penale pot fi identificate faptele care fac obiectul acesteia și comparate cu faptele pentru care a fost deschisă procedura disciplinară, cu scopul de a stabili eventuala identitate a acestora (a se vedea Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță din 30 mai 2002, Onidi/Comisia, T-197/00, punctul 81).

64 Prin urmare, revine Tribunalului sarcina de a decide, mai întâi, dacă, în împrejurările speței, reclamanta a demonstrat că o „urmărire penală pentru aceleași fapte” era începută la momentul adoptării deciziei în litigiu.

65 Tribunalul amintește de la bun început că, potrivit unei jurisprudențe constante, termenii unei dispoziții de drept al Uniunii care nu face nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul său de aplicare trebuie, în general, să primească o interpretare autonomă, care trebuie căutată ținând seama de contextul dispoziției și de obiectivul urmărit prin reglementarea respectivă (Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță din 5 octombrie 2009, Comisia/Roodhuijzen, T-58/08, punctul 70, și Hotărârea Tribunalului Uniunii Europene din 13 septembrie 2011, Zangerl-Posselt/Comisia, T-62/10 P, punctul 41 și jurisprudența citată). Numai atunci când nu poate identifica în dreptul Uniunii sau în principiile generale ale dreptului Uniunii elementele care i-ar permite să precizeze conținutul și domeniul de aplicare al unei dispoziții printr-o interpretare autonomă, instanța Uniunii poate fi determinată, chiar în absența unei trimiteri exprese, să se refere la dreptul statelor membre pentru aplicarea dreptului Uniunii.

66 Din această jurisprudență rezultă că trebuie, în primul rând, să se analizeze dispozițiile relevante din statut (Hotărârea Comisia/Roodhuijzen, citată anterior, punctul 71). Or, singurele referiri din statut la noțiunea „urmărire penală” se regăsesc în contextul procedurii disciplinare, la articolele 24 și 25 din anexa IX, care nu furnizează nicio informație utilă cu privire la conținutul acestei noțiuni. Prin urmare, este necesar să se constate că statutul nu precizează conținutul noțiunii „urmărire penală”, spre deosebire, de exemplu, de noțiunea „partener stabil al unui funcționar în cadrul unei uniuni consensuale” pentru acordarea alocației pentru locuință în cauza Comisia/Roodhuijzen, noțiune definită la articolul 1 alineatul (2) litera (c) din anexa VII la statut.

67 În ceea ce privește dreptul Uniunii, trebuie să se observe că legiuitorul a adoptat mai multe acte care trimit fie explicit, fie implicit la dreptul național pentru definiția noțiunii „procedură penală” sau a celei mai specifice „urmărire penală”. Astfel, de exemplu, la articolul 1 litera (c) din Decizia-cadru 2001/220/JAI a Consiliului din 15 martie 2001 privind statutul victimelor în cadrul procedurilor penale, termenul „procedură penală” înseamnă „procedura penală, în conformitate cu dreptul intern aplicabil” (JO L 82, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 3, p. 104). De asemenea, articolul 2 din Directiva 2012/13/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale acordă drepturi „persoanelor suspectate și [persoanelor] acuzate”, fără a stabili definiții autonome ale acestor noțiuni (JO L 142, p. 1).

68 Din aceasta Tribunalul concluzionează că nu este posibil să identifice în dreptul Uniunii elementele care i-ar permite să precizeze printr-o interpretare autonomă conținutul și domeniul de aplicare al sintagmei „urmărire penală” utilizate la articolul 25 din anexa IX la statut. În aceste împrejurări, pentru aplicarea dispoziției menționate, Tribunalul nu poate decât să facă trimitere la dreptul statelor membre, în speță cel al Republicii Franceze, ale cărei autorități penale se consideră competente pentru faptele care îi sunt imputate reclamantei.

69 În această privință, din dosar reiese că, la data la care a intervenit decizia în litigiu, era în desfășurare o anchetă preliminară cu privire la fapte calificate drept „falsificare a unor documente oficiale ale Ombudsmanului European [...] și utilizare în raporturi cu terți în vederea obținerii unui avantaj personal”, dar nicio urmărire penală nu fusese începută și încredințată unui judecător de instrucție.

70 În al doilea rând, Tribunalul observă că, în dreptul francez, noțiunea „urmărire penală”, întrucât implică punerea în mișcare a acțiunii publice pentru aplicarea pedepselor, nu poate include existența unei simple anchete preliminare. În consecință, în raport cu dreptul francez, urmărirea penală nu era începută în speță la momentul adoptării deciziei în litigiu.

71 Cu toate acestea, chiar în lipsa unei urmăriri penale în sensul dreptului național, atunci când funcționarul face obiectul unei anchete susceptibile să atragă urmărirea penală, astfel cum este cazul în speță, trebuie să i se permită să demonstreze în mod specific și având în vedere dubla *ratio* a articolului 25 din anexa IX la statut, pe de o parte, că decizia disciplinară îi poate afecta poziția în eventualitatea unei urmăriri penale ulterioare la care ar putea conduce ancheta în discuție (a se vedea Hotărârea Tzoanos/Comisia, citată anterior, punctul 38) și, pe de altă parte, că, în cadrul procedurii disciplinare, administrația a luat în considerare fapte contestate de reclamant înainte ca instanța penală să le fi constatat în mod definitiv.

72 Această situație nu se regăsește în prezenta cauză.

73 Astfel, pe de o parte, trebuie să se constate că, în cadrul acțiunii sale, reclamanta s-a limitat să arate că nu fusese respectată condiția prevăzută la articolul 25 din anexa IX la statut, fără măcar să încerce să demonstreze că o decizie care reglementa definitiv situația sa îi putea afecta poziția în eventualitatea unei urmăriri penale ulterioare, privind fapte identice, la care putea conduce ancheta aflată în desfășurare la momentul procedurii disciplinare.

74 Pe de altă parte, în ceea ce privește principiul potrivit căruia „penalul ține în loc procedura disciplinară”, Tribunalul arată că, atunci când acest principiu trebuie aplicat în cadrul unor simple anchete înainte de începerea urmăririi penale, trebuie interpretat în mod restrictiv, în caz contrar procedurile disciplinare fiind lipsite de orice efect util. Mai precis, un astfel de principiu nu poate împiedica administrația să adopte o sancțiune disciplinară atunci când aceasta se întemeiază pe fapte care, la momentul adoptării deciziei sale, nu erau contestate de funcționarul în cauză.

75 În prezenta cauză, din dosar rezultă că toate faptele care stau la baza deciziei în litigiu – modificarea a patru fișe de remunerație și a unei adeverințe de venit, prezentarea acestor documente modificate unor terți în cadrul unei cereri de obținere a unui împrumut bancar la o dobândă avantajoasă – au fost recunoscute de reclamantă și confirmate în mai multe rânduri pe parcursul procedurii care a condus la adoptarea deciziei în litigiu. În plus, reclamanta nu urmărește să demonstreze că o instanță penală franceză care ar putea fi sesizată la sfârșitul anchetei preliminare care o privește ar putea face constatări de fapt susceptibile să pună în discuție în vreun fel exactitatea materială a acestor fapte.

76 Întrebată cu privire la această problemă în ședință, reclamanta s-a limitat să declare că o eventuală anchetă penală ar putea aduce clarificări în privința anumitor „zone de umbră”, precum condițiile în care a fost efectuată modificarea adeverinței de venit pentru anul 2008, existența unui interes din partea sa de a modifica fișele de remunerație și adeverința menționată, precum și existența unui avantaj personal pe care reclamanta l-ar obține în urma faptelor care îi sunt imputate.

77 Cu toate acestea, din dosar rezultă că întrebările privind, pe de o parte, eventualul interes al reclamantei de a modifica fișele de remunerație și adeverința de venit și, pe de altă parte, avantajul personal pe care aceasta l-ar fi putut obține dintr-o astfel de modificare nu au fost elemente decisive în decizia Ombudsmanului European, care s-a limitat să ia în considerare, cu titlu de circumstanță agravantă, scopul reclamantei de a utiliza aceste documente „în cadrul unei cereri de obținere a unui împrumut bancar la o dobândă avantajoasă destinat familiilor cu venituri modeste”, fapt care nu este contestat de reclamantă, și să respingă explicațiile alternative prezentate de aceasta.

78 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că, deși urmărirea penală împotriva reclamantei nu era încă începută la momentul adoptării deciziei în litigiu, reclamanta nu a adus proba specifică a faptului că, în cazul în care ancheta în desfășurare la momentul adoptării deciziei în litigiu ar conduce la urmărirea penală pentru aceleași fapte, decizia disciplinară ar risca să afecteze poziția sa într-o eventuală procedură penală și nici a faptului că administrația a luat în considerare alte fapte decât cele care fuseseră recunoscute de reclamantă.

79 În consecință, primul aspect al primul motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al doilea aspect al primului motiv, privind un viciu de procedură în adoptarea deciziei de suspendare

– Argumentele părților

80 Reclamanta susține că suspendarea sa ar fi fost decisă cu încălcarea articolului 23 din anexa IX la statut, întrucât nu fusese audiată înainte de adoptarea acestei decizii.

81 Ombudsmanul European răspunde, în primul rând, că decizia de suspendare a reclamantei fusese adoptată fără ca aceasta să fie audiată, dar cu respectarea dispozițiilor articolului 23 din anexa IX la statut, care prevede o astfel de posibilitate în cazul unor împrejurări excepționale. În al doilea rând, Ombudsmanul European consideră că, chiar dacă ar fi existat unui viciu de procedură în adoptarea deciziei de suspendare, acesta nu ar avea nicio influență asupra deciziei în litigiu.

– Aprecierea Tribunalului

82 Dintr-o jurisprudență constantă rezultă că o decizie prin care se dispune suspendarea unui funcționar constituie un act care lezează, susceptibil să facă obiectul unei acțiuni în anulare în condițiile prevăzute la articolele 90 și 91 din statut (Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță din 19 mai 1999, Connolly/Comisia, T-203/95, punctul 33).

83 Cu toate acestea, o astfel de decizie nu constituie un act de procedură indispensabil, de pregătire a deciziei finale prin care se pronunță sancțiunea care urmează a fi aplicată, ci o decizie autonomă, pe care AIPN o poate adopta și a cărei aplicare este condiționată de acuzația de abatere gravă (a se vedea Hotărârea Connolly/Comisia, citată anterior, punctul 36, și Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță din 16 decembrie 2004, De Nicola/BEI, T-120/01 și T-300/01, punctul 113). Rezultă că o eventuală nelegalitate a deciziei de suspendare nu ar avea nicio influență asupra validității deciziei în litigiu.

84 În consecință, al doilea aspect al primului motiv este inoperant și, prin urmare, trebuie respins.

Cu privire la al treilea aspect al primului motiv, referitor la componența nelegală a comisiei de disciplină

– Argumentele părților

85 Reclamanta susține că o comisie de disciplină compusă exclusiv din membri din afara instituției, precum comisia de disciplină convocată de Ombudsmanul European, este constituită cu încălcarea articolelor 5 și 6 din anexa IX la statut.

86 Ombudsmanul European solicită Tribunalului să respingă al treilea aspect al primului motiv.

– Aprecierea Tribunalului

87 Este necesar să se constate că articolul 5 alineatul (1) din anexa IX la statut, prin faptul că se limitează la a stabili că cel puțin un membru al comisiei de disciplină trebuie să fie ales din afara instituției în cauză, nu interzice în niciun fel ca majoritatea, chiar toți membrii comisiei de disciplină, să poată fi aleși din afara instituției.

88 O interpretare a acestei dispoziții care ar conduce la interdicția constituirii unor comisii de disciplină compuse exclusiv din membri din afara instituției în cauză nu numai că nu s-ar întemeia pe niciun element textual, dar, astfel cum a susținut în mod întemeiat Ombudsmanul European în memoriul său în apărare, în cazul unor instituții sau al unor oficii și agenții care nu dispun de un număr

suficient de funcționari cu gradul prevăzut la articolele 5 și 6 din anexa IX la statut pentru a face parte dintr-o comisie de disciplină, ar avea drept consecință imposibilitatea constituirii unei astfel de comisii în mod valabil.

89 În consecință, al treilea aspect al primului motiv trebuie respins ca nefondat.

90 Din cele de mai sus rezultă că primul motiv trebuie respins în întregime.

Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe încălcarea obligației de motivare

Argumentele părților

91 Reclamanta consideră că nici avizul comisiei de disciplină, nici decizia de eliberare din funcție nu răspund cerinței de motivare.

92 În primul rând, reclamanta invocă faptul că avizul comisiei de disciplină are un caracter laconic, întrucât acesta nu ar explica în ce mod și pentru care motiv faptele care îi sunt imputate aduc atingere demnității funcției exercitate. În plus, reclamanta contestă afirmația comisiei de disciplină potrivit căreia ea exercita atribuții care implică un nivel ridicat de responsabilitate, amintind că era un funcționar cu gradul cel mai mic din grupa de funcții AD.

93 În al doilea rând, reclamanta consideră că decizia de eliberare din funcție nu este conformă cu cerințele de motivare, deși se îndepărtează de avizul comisiei de disciplină.

94 Potrivit reclamantei, în decizia în litigiu, Ombudsmanul European „[nu] verifi[că] materialitatea faptelor imputate", s-ar limita să întocmească o listă a elementelor agravante sau atenuante care s-ar asemăna cu „o figură de stil" și nu ar explica sub nicio formă în ce mod sancțiunea eliberării din funcție ar fi mai adaptată decât retrogradarea preconizată de comisia de disciplină.

95 Ombudsmanul European consideră că AIPN și comisia de disciplină au răspuns obligației de motivare prin prezentarea elementelor relevante și solicită respingerea acestui motiv.

Aprecierea Tribunalului

96 Potrivit unei jurisprudențe constante, motivarea unei decizii care lezează trebuie să permită instanței să exercite controlul legalității deciziei și trebuie să ofere persoanei interesate informațiile necesare pentru a aprecia dacă decizia este întemeiată (a se vedea Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță din 19 mai 1999, Connolly/Comisia, T-34/96 și T-163/96, punctul 93 și jurisprudența citată).

97 Problema dacă motivarea deciziei AIPN prin care se impune o sancțiune îndeplinește cerințele menționate trebuie să fie apreciată nu doar în raport cu modul de redactare a acesteia, ci și în raport cu contextul în care a fost adoptată, precum și cu ansamblul normelor juridice care reglementează materia în cauză. În această privință, deși comisia de disciplină și AIPN sunt obligate să menționeze elementele de fapt și de drept de care depinde justificarea legală a deciziilor lor și considerațiile care le-au determinat să le adopte, nu este totuși obligatoriu ca acestea să discute toate punctele de fapt și de drept care au fost ridicate în cursul procedurii de partea interesată (Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță din 5 decembrie 2002, Stevens/Comisia, T-277/01, punctul 71 și jurisprudența citată).

98 În plus, dacă, astfel cum este cazul în speță, sancțiunea aplicată de AIPN este mai severă decât cea sugerată de comisia de disciplină, decizia trebuie să precizeze în mod detaliat motivele care au determinat AIPN să se îndepărteze de avizul emis de comisia de disciplină (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 29 ianuarie 1985, F./Comisia, 228/83, punctul 35).

99 Trebuie să se analizeze în lumina acestor principii dacă avizul comisiei de disciplină și decizia în litigiu sunt motivate corespunzător.

100 În primul rând, în ceea ce privește critica referitoare la caracterul laconic al avizului comisiei de disciplină, Tribunalul observă că acest aviz este în mod cert foarte sintetic. Cu toate acestea, pe de o parte, comisia de disciplină constată că realitatea faptelor incriminate este recunoscută de reclamantă și, pe de altă parte, avizul nu omite să circumscrie diferitele elemente agravante și atenuante care susțin propunerea de retrogradare a reclamantei, astfel încât permite controlul instanței și oferă persoanei interesate informațiile necesare pentru a aprecia dacă decizia este întemeiată. În consecință, această critică trebuie respinsă.

101 În ceea ce privește contestarea de către reclamantă a aprecierii comisiei de disciplină privind nivelul ridicat de responsabilitate al atribuțiilor pe care le exercita, este vorba despre o problemă care are legătură cu examinarea pe fond, iar nu cu examinarea caracterului suficient sau insuficient al motivării. În consecință, această problemă va fi analizată în continuare, în cadrul celui de al treilea motiv, referitor la o eroare vădită de apreciere.

102 În ceea ce privește motivarea deciziei în litigiu, în primul rând, aceasta menționează statutul profesional al reclamantei, „falsificarea a patru fișe [de remunerație]” și a unei adeverințe, precum și „utilizarea acestor documente falsificate în raporturi cu terți” în cadrul unei cereri de obținere a unui împrumut bancar la o dobândă avantajoasă. În al doilea rând, decizia ia în considerare împrejurarea că reclamanta a recunoscut realitatea acestor fapte de la prima audiere în fața comisiei de disciplină și nu le-a contestat niciodată pe parcursul procedurii. În al treilea rând, Ombudsmanul European explică faptul că actele imputate reclamantei și comportamentul ulterior al acesteia „fac imposibilă menținerea sau chiar restabilirea raportului de încredere instituțională, profesională și personală între Ombudsmanul European și [reclamantă]” și că, având în vedere gravitatea comportamentului și a actelor reclamantei, menținerea sa în funcția publică ar afecta grav imaginea acesteia din urmă și ar avea implicații profund negative asupra autorității morale a Ombudsmanului European.

103 O astfel de motivare, departe de a fi redusă la o figură de stil, precizează faptele concrete reținute în sarcina reclamantei, precum și considerațiile care au determinat AIPN să adopte sancțiunea de eliberare din funcție mai degrabă decât pe cea de retrogradare. Motivarea în cauză poate oferi persoanei interesate informațiile necesare pentru a aprecia dacă decizia în litigiu este întemeiată și poate permite Tribunalului să exercite controlul legalității.

104 Având în vedere aceste elemente, motivarea avizului comisiei de disciplină și cea a deciziei în litigiu nu pot fi considerate insuficiente.

105 În consecință, al doilea motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe o eroare vădită de apreciere

106 Al treilea motiv se compune din două aspecte, referitoare la inexactitatea materială a faptelor reținute și, respectiv, la încălcarea vădită a principiului proporționalității.

Cu privire la primul aspect al celui de al treilea motiv, referitor la inexactitatea materială a faptelor reținute

– Argumentele părților

107 Reclamanta consideră că Ombudsmanul European ar fi comis o eroare vădită de apreciere atunci când a considerat că aceasta avea intenția de a obține prin actele sale un „avantaj personal cu caracter social”, potrivit termenilor din decizia în litigiu. În plus, reclamanta arată că, potrivit jurisprudenței franceze, nu există fals sancționabil potrivit articolului 441-1 din Codul penal francez decât în măsura în care documentul contrafăcut sau alterat poate cauza altuia un prejudiciu actual sau eventual și susține că, în speță, gestul său nu a cauzat niciun prejudiciu.

108 Ombudsmanul European solicită respingerea primului aspect al prezentului motiv.

– Aprecierea Tribunalului

109 Tribunalul arată că decizia de a aplica sancțiunea de eliberare din funcție rezultă din faptul, necontestat de reclamantă, că aceasta a modificat mai multe documente oficiale și că le-a utilizat în raporturi cu terți. Prin urmare, exactitatea materială a acestor fapte nu este repusă în discuție de reclamantă.

110 Deși este adevărat că în decizia în litigiu reclamanta este acuzată că a utilizat „documentele falsificate în raporturi cu un terț în vederea obținerii unui avantaj personal cu caracter social”, această decizie este întemeiată pe faptul că documente oficiale fuseseră modificate și utilizate în raporturi cu terți. Astfel, cu titlu de circumstanță agravantă, decizia în litigiu reține intenția reclamantei de a utiliza aceste documente „în cadrul unei cereri de obținere a unui împrumut bancar la o dobândă avantajoasă destinat familiilor cu venituri modeste”. Această împrejurare nu este contestată de reclamantă, care se limitează să susțină că nu ar fi obținut niciun beneficiu cu caracter social în urma acțiunilor sale, fără a prezenta însă niciun argument care să poată demonstra că decizia în litigiu se întemeia pe această ultimă finalitate. Pe de altă parte, trebuie să se constate, cu titlu suplimentar, că decizia în litigiu analizează în mod detaliat diferitele explicații avansate de reclamantă, respingându-le, și că reclamanta nu a oferit nicio altă explicație satisfăcătoare a actelor sale.

111 În al doilea rând, calificarea juridică a actelor reclamantei în lumina dreptului penal francez nu este relevantă, întrucât faptele contestate au fost analizate de Ombudsmanul European sub aspectul unei abateri disciplinare, iar nu sub cel al unei infracțiuni.

112 În aceste condiții, Tribunalul constată că reclamanta nu a prezentat niciun argument susceptibil să demonstreze că decizia în litigiu era afectată de o eroare de apreciere în ceea ce privește materialitatea faptelor care îi sunt imputate. În consecință, primul aspect al celui de al treilea motiv trebuie respins.

Cu privire la al doilea aspect al celui de al treilea motiv, referitor la încălcarea vădită a principiului proporționalității

– Argumentele părților

113 Reclamanta consideră că, în raport cu abaterea comisă și cu împrejurările speței, caracterul definitiv și ireversibil al sancțiunii pronunțate ar fi disproporționat și că Ombudsmanul European ar fi apreciat în mod eronat circumstanțele agravante și atenuante.

114 Ombudsmanul European solicită Tribunalului să respingă acest aspect al celui de al treilea motiv.

– Aprecierea Tribunalului

115 Potrivit articolului 10 din anexa IX la statut, sancțiunea disciplinară aplicată trebuie să fie proporțională cu gravitatea abaterii comise. Același articol menționează și criteriile de care AIPN trebuie să țină cont în mod special în alegerea sancțiunii.

116 Stabilirea sancțiunii se întemeiază pe o evaluare globală de către AIPN a tuturor faptelor concrete și a împrejurărilor specifice fiecărui caz în parte, având în vedere că statutul nu prevede niciun raport fix între sancțiunile pe care le cuprinde și diferitele tipuri de neîndepliniri ale obligațiilor săvârșite de funcționari și nu precizează în ce măsură existența unor circumstanțe agravante sau atenuante trebuie să intervină în alegerea sancțiunii.

117 În plus, trebuie să se arate că respectarea principiului protecției jurisdicționale efective, care este exprimat la articolul 47 din cartă, nu exclude ca într-o procedură de natură administrativă să fie impusă o sancțiune mai întâi de către o autoritate administrativă. Acest principiu presupune însă ca decizia unei autorități administrative care nu îndeplinește ea însăși condițiile articolului menționat, cum este cazul AIPN în speță, să facă obiectul controlului ulterior al unui „organ judiciar care are competență de fond” (a se vedea în acest sens și prin analogie Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Albert și Le Compte împotriva Belgiei din 10 februarie 1983, seria A, nr. 58, § 29, Hotărârile Schmautzer, Umlauft, Gradinger, Pramstaller, Palaoro și Pfarrmeier împotriva Austriei din 23 octombrie 1995, seria A, nr. 328 A-C și nr. 329 A-C, § 34, § 37, § 42, § 39, § 41 și, respectiv, § 38, și Hotărârea Mérigaud împotriva Franței din 24 septembrie 2009, nr. 32976/04, § 68). Pentru ca un organ judiciar să poată fi calificat drept „organ judiciar care are competență de fond”, acesta trebuie să aibă în special competența de a analiza toate problemele de fapt și de drept relevante pentru litigiul cu care este sesizat (Curtea Europeană a Drepturilor Omului, Hotărârea Chevrol împotriva Franței din 3 februarie 2003, nr. 49636/99, § 77 și jurisprudența citată, și Hotărârea Silvester’s Horeca Service împotriva Belgiei din 4 martie 2004, nr. 47650/99, § 27), fapt care implică, în cazul unei sancțiuni disciplinare, ca acesta să aibă în special competența de a aprecia proporționalitatea dintre abatere și sancțiune, fără a se limita la căutarea unor erori vădite de apreciere sau a unui abuz de putere (Hotărârea Tribunalului din 15 mai 2012, Nijs/Curtea de Conturi, T-184/11 P, punctele 85 și 86).

118 Tribunalul trebuie să aprecieze în cadrul juridic descris la punctele 115-117 din prezenta hotărâre argumentele invocate de reclamantă cu privire la o pretinsă încălcare a principiului proporționalității, analizând dacă ponderarea de către AIPN a circumstanțelor agravante și atenuante a fost efectuată în mod proporțional.

119 În speță nu rezultă că sancțiunea în litigiu ar fi disproporționată, din moment ce, prin modificarea unor documente oficiale, reclamanta a adus o atingere gravă demnității funcției sale și a rupt definitiv raportul de încredere cu Ombudsmanul European. În plus, niciun element invocat de reclamantă nu permite să se concluzioneze că sancțiunea aplicată este disproporționată în raport cu comportamentul care îi este imputat.

120 În special, reclamanta reproșează Ombudsmanului European, în primul rând, că a reținut în mod eronat, cu titlu de circumstanțe agravante, atribuțiile importante pe care le exercita aceasta în calitate de administrator responsabil cu comunicarea, caracterul de abatere gravă al faptelor imputate, incapacitatea și refuzul reclamantei de a recunoaște faptele, prejudiciul important adus reputației Ombudsmanului European și premeditarea.

121 În ceea ce privește responsabilitățile exercitate de reclamantă, astfel cum amintește în mod întemeiat Ombudsmanul European în înscrisurile sale, reclamanta era singurul administrator din cadrul unității „Comunicare”. În plus, din rapoartele de evaluare anexate la dosar rezultă că reclamanta avea efectiv atribuții importante în domeniul achizițiilor publice și al gestionării de fonduri publice. Experiența reclamantei în serviciul Ombudsmanului European și sarcinile importante care i-au fost atribuite

demonstrează încrederea Ombudsmanului European în reclamantă și justifică faptul că acesta a luat în considerare elementele menționate ca circumstanțe agravante (a se vedea în acest sens Hotărârea Onidi/Comisia, citată anterior, punctul 146).

122 În ceea ce privește caracterizarea faptelor și gravitatea abaterii, reclamanta se limitează să afirme că aceasta nu are o natură care ar fi condus-o la a nega rolul său de funcționar, însă nu prezintă niciun argument susceptibil să repună în discuție aprecierea Ombudsmanului European potrivit căreia faptul că a modificat documente oficiale și le-a utilizat în raporturi cu terți este o abatere foarte gravă.

123 Referitor la critica privind „incapacitatea și refuzul [reclamantei] de a recunoaște faptele” și la împrejurarea că aceasta nu a prezentat niciodată scuze pentru comportamentul său, Tribunalul observă că Ombudsmanul European nu a contestat niciodată faptul că reclamanta a recunoscut faptele și că, în realitate, în decizia în litigiu, acesta consideră drept circumstanță agravantă „incapacitatea și refuzul [reclamantei] de a recunoaște gravitatea faptelor comise”. În plus, deși este adevărat că, în cursul întâlnirii cu anchetatorii, reclamanta afirmase imediat că era „conștientă de gravitatea faptelor”, din dosar reiese că ea a încercat în mai multe rânduri să o minimizeze. Astfel, în cursul audierii de către Ombudsmanul European, aceasta sublinia că societatea cooperativă și parchetul acordau o importanță redusă dosarului; de asemenea, în observațiile suplimentare din 3 noiembrie 2009, reclamanta denunța „voința de a exagera faptele” a Ombudsmanului European „pentru a depăși în cele din urmă principiul proporționalității”. În sfârșit, reclamanta s-a limitat să prezinte anchetatorilor scuze „pentru acest moment detestabil și penibil care [le] e[ra] impus de această situație și de actele [sale]”, însă niciodată nu a prezentat scuze pentru acțiunile sale. În consecință, nu se poate reproșa Ombudsmanului European că a constatat, cu titlu de circumstanțe agravante, că reclamanta nu înțelesese gravitatea faptelor care îi erau imputate.

124 Reclamanta susține că Ombudsmanul European a reținut în mod eronat cu titlu de circumstanță agravantă prejudiciul pe care actele sale l-au adus reputației Ombudsmanului European, întrucât dosarul a rămas confidențial. Or, Tribunalul observă că reclamanta însăși se plânge de publicitatea făcută cauzei și că, astfel cum amintește Ombudsmanul European, dosarul este cu siguranță cunoscut de societatea cooperativă și de autoritățile publice franceze, cărora, în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Decizia 94/262/CECO, CE, Euratom a Parlamentului European din 9 martie 1994 privind statutul și condițiile generale pentru exercitarea funcțiilor Ombudsmanului (JO L 113, p. 15, Ediție specială, 01/vol. 1, p. 132), Ombudsmanul European le-a raportat faptele imputate reclamantei, astfel încât această critică nu poate fi reținută.

125 În sfârșit, reclamanta contestă critica privind premeditarea reținută de Ombudsmanul European. Cu toate acestea, este suficient să se amintească faptul că nu se contestă că acțiunile reclamantei se întindeau pe o perioadă de aproximativ două luni, de la începutul lunii iulie 2009 până la 26 august 2009, dată la care reclamanta a transmis societății cooperative adeverința de venit pe care ea însăși o întocmise. În plus, actele pe care aceasta recunoaște că le-a comis implică în mod evident un nivel de pregătire care exclude un „act nesăbuit”, astfel cum pretinde reclamanta. Prin urmare, această critică trebuie respinsă.

126 În al doilea rând, în ceea ce privește aprecierea circumstanțelor atenuante, reclamanta reproșează Ombudsmanului European că nu a luat în calcul problemele sale personale și familiale. Cu toate acestea, faptul că Ombudsmanul European a respins argumentele menționate nu demonstrează că nu le-a luat în considerare.

127 În plus, reclamanta reproșează Ombudsmanului European că nu a ținut cont de faptul că ea nu mai comisese abateri în trecut. În această privință, articolul 10 litera (h) din anexa IX la statut arată că, pentru stabilirea gravității abaterii, AIPN ține seama dacă funcționarul se află la prima abatere sau a mai comis abateri în trecut, astfel încât eventuala existență a unor abateri repetate ar putea justifica o înăsprire a sancțiunii. În schimb, inexistența unor încălcări repetate nu poate constitui o circumstanță atenuantă din moment ce, din principiu, un funcționar este obligat să se abțină de la orice act și de la

orice comportament care poate aduce atingere demnității funcției sale (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 30 noiembrie 2011, Quinn Barlo și alții/Comisia, T-208/06, punctele 255 și 264, potrivit cărora, în materia concurenței, inexistența unor încălcări repetate nu poate constitui o circumstanță atenuantă; hotărârea face obiectul unui recurs aflat pe rolul Curții, cauza C-70/12 P).

128 Reclamanta reproșează Ombudsmanului European că a amestecat acțiunile sale private cu activitățile sale profesionale, abaterea comisă fiind strict independentă de atribuțiile sale profesionale. Cu toate acestea, o astfel de critică trebuie respinsă, întrucât respectul datorat de funcționar demnității funcției sale nu se limitează la momentul specific în care acesta exercită o anumită sarcină, ci este obligatoriu pentru funcționar în orice împrejurare (Hotărârea Curții din 6 martie 2001, Connolly/Comisia, C-274/99 P, punctele 79-93 și 130, și Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță din 7 martie 1996, Williams/Curtea de Conturi, T-146/94, punctul 68).

129 În sfârșit, reclamanta reproșează Ombudsmanului European că nu a considerat drept circumstanțe atenuante rapoartele sale de evaluare în care Ombudsmanul European aprecia că aceasta avea un randament excelent. Or, indiferent de aprecierea prezentă în rapoartele de evaluare a reclamantei și chiar dacă Ombudsmanul European a considerat, în decizia în litigiu, că eficacitatea și competența reclamantei erau incontestabile, AIPN putea totuși să considere în mod legitim că, având în vedere gravitatea faptelor reținute, gradul și responsabilitățile reclamantei, o astfel de împrejurare nu putea să atenueze sancțiunea care urma să fie aplicată (a se vedea Hotărârea Connolly/Comisia, T-34/96 și T-163/96, citată anterior, punctul 167).

130 Prin urmare, din considerațiile de mai sus rezultă că prezentul motiv trebuie respins în totalitate ca nefondat.

Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe egalitatea de tratament între bărbați și femei și pe dreptul la concediul de maternitate

Argumentele părților

131 Reclamanta consideră că, întrucât decizia în litigiu a intrat în vigoare în perioada în care ea se afla în concediu de maternitate, aceasta încalcă articolul 2 alineatul (3) din Directiva 76/207 și articolul 10 din Directiva 92/85.

132 Deși acceptă că Directiva 92/85 se poate aplica în principiu, Ombudsmanul European răspunde că articolul 10 din aceasta nu interzice concedierea unei lucrătoare gravide decât în măsura în care concedierea este legată de starea acesteia din urmă și solicită respingerea acestui motiv.

Aprecierea Tribunalului

133 În ceea ce privește pretinsa încălcare a egalității de tratament între bărbați și femei, este necesar să se constate de la bun început că articolul 23 din cartă impune respectarea principiului egalității între bărbați și femei în toate domeniile, inclusiv în ceea ce privește încadrarea în muncă, și că principiul nediscriminării lucrătoarelor gravide este prevăzut la articolul 2 alineatul (2) litera (c) din Directiva 2006/54 și la articolul 10 din Directiva 92/85. Prin urmare, înscrisurile reclamantei trebuie înțelese ca făcând referire la aceste dispoziții.

134 Tribunalul amintește că jurisprudența a recunoscut necesitatea asigurării egalității între lucrătorii de sex feminin și lucrătorii de sex masculin angajați de instituțiile Uniunii (Hotărârea Tribunalului de Primă Instanță din 28 ianuarie 1992, Speybrouck/Parlamentul European, T-45/90, punctul 48).

135 În speță, reclamanta nu a stabilit niciun fapt care să permită să se stabilească existența unei discriminări directe sau indirecte, o astfel de discriminare neputând fi prezumată prin simplul fapt că Ombudsmanul European avea cunoștință de starea de graviditate a reclamantei.

136 În lipsa oricărui fapt care să permită să se prezume existența unei discriminări directe sau indirecte dovedite de reclamantă, nu revine Ombudsmanului European sarcina de a dovedi că nu a existat o încălcare a principiului egalității de tratament între bărbați și femei.

137 În ceea ce privește pretinsa încălcare a articolului 10 din Directiva 92/85, articolul 1e alineatul (2) din statut prevede că funcționarii în activitate beneficiază de condiții de muncă ce respectă normele de sănătate și de siguranță corespunzătoare, cel puțin echivalente cu cerințele minime aplicabile în temeiul măsurilor adoptate în aceste domenii în temeiul tratatelor.

138 Or, Directiva 92/85 are ca obiect îmbunătățirea mediului de lucru prin întărirea protecției sănătății și a securității lucrătoarelor gravide. În consecință, această directivă dă naștere unor obligații în sarcina instituțiilor în măsura în care, în cadrul autonomiei lor organizatorice și în limitele statutului, acestea trebuie să asigure lucrătoarelor gravide o protecție echivalentă cu protecția minimă oferită de directivă (a se vedea Hotărârea Tribunalului din 30 aprilie 2009, Aayhan și alții/Parlamentul European, F-65/07, punctul 116).

139 Cu toate acestea, articolul 10 din Directiva 92/85 nu poate fi interpretat în sensul că interzice orice concediere a unei lucrătoare gravide. Astfel, o decizie de eliberare din funcție luată în perioada de la începutul sarcinii până la finalul concediului de maternitate pentru motive care nu au legătură cu starea de graviditate nu este contrară articolului 10 amintit, cu condiția ca angajatorul să prezinte în scris motive bine întemeiate pentru concediere și ca respectiva concediere să fie permisă de legislație și/sau de practică, în conformitate cu articolul 10 punctele (1) și (2) din această directivă (a se vedea Hotărârea Curții din 11 noiembrie 2010, Danosa, C-232/09, punctul 63).

140 Or, în primul rând, reiese cu claritate din dosar că eliberarea din funcție a reclamantei nu este nicidecum legată de sarcina sa. De altfel, reclamanta nu a pretins niciodată, nici în înscrisurile sale, nici în pledoaria susținută în ședință, că decizia de eliberare din funcție era urmarea faptului că era însărcinată.

141 În al doilea rând, Ombudsmanul European a precizat în scris, în decizia în litigiu, motivele justificate ale concedierii.

142 În al treilea rând, deși statutul nu prevede o dispoziție specifică prin care să se stabilească în mod explicit o excepție de la interdicția prevăzută la articolul 10 din directivă, acesta trebuie interpretat în sensul că admite o astfel de excepție la articolul 47 litera (e), care prevede posibilitatea, absolut excepțională, de încetare definitivă a atribuțiilor unui funcționar în cazul în care o decizie de eliberare din funcție este adoptată în urma unei proceduri disciplinare.

143 Din cele de mai sus rezultă că prezentul motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe încălcarea obligației de solicitudine și a principiului bunei administrări

Argumentele părților

144 Reclamanta reproșează Ombudsmanului European că a decis să aștepte data de 19 mai 2010 pentru a deschide o procedură disciplinară, deși ea solicitase, dimpotrivă, în scris și prezentând un certificat medical eliberat de medicul său curant, ca procedura să fie încheiată cât mai repede posibil, având în

vedere efectele stresului provocate astfel asupra sarcinii sale. În plus, reclamanta observă că procedura s-a desfășurat în perioada în care ea era însărcinată, apoi tânără mamă, fapt care ar dovedi o lipsă de solicitudine din partea Ombudsmanului European.

145 Ombudsmanul European solicită respingerea acestui motiv.

Aprecierea Tribunalului

146 Din dosar reiese că, la 25 noiembrie 2009, reclamanta a contactat Ombudsmanul European pentru a-l informa cu privire la starea sa de stres în legătură cu procedura aflată în desfășurare și la faptul că această stare putea avea efecte negative asupra evoluției sarcinii sale. Prin scrisoarea din 27 noiembrie 2009, Ombudsmanul European a informat reclamanta despre intenția sa de a solicita medicului consultant al instituției să ia cunoștință de situația medicală a reclamantei pentru a-i sugera eventuale măsuri menite să minimizeze impactul procedurii disciplinare asupra sănătății sale și asupra celei a copilului său nenăscut. Ca urmare a avizului medicului consultant al instituției, potrivit căruia starea de sănătate a reclamantei era fragilă și o procedură disciplinară putea avea efecte nefaste asupra acesteia, Ombudsmanul European a adoptat, la 18 ianuarie 2010, decizia de a amâna actele legate de procedura disciplinară pentru o dată ulterioară nașterii.

147 Or, trebuie să se constate că tocmai din solicitudine Ombudsmanul European a amânat deschiderea procedurii disciplinare.

148 În consecință, al cincilea motiv trebuie respins ca nefondat.

3. *Cu privire la concluziile referitoare la despăgubiri*

Argumentele părților

149 Reclamanta solicită Tribunalului cu titlu principal să constate că anularea deciziei în litigiu are ca efect plata drepturilor bănești care i se cuvin pentru perioada cuprinsă între data la care a devenit efectivă eliberarea din funcție și data hotărârii Tribunalului de pronunțare a acestei anulări, majorate cu dobânzile de întârziere calculate de la data deciziei menționate.

150 În subsidiar, reclamanta solicită Tribunalului să oblige Ombudsmanul European la repararea prejudiciului material și a prejudiciului moral pe care aceasta le-ar fi suferit ca urmare a deciziei în litigiu.

151 În orice situație, reclamanta solicită ca Ombudsmanul European să fie obligat la plata sumei de 65 000 de euro pentru prejudiciul moral suferit.

152 Ombudsmanul European solicită respingerea acestor concluzii.

Aprecierea Tribunalului

153 Potrivit unei jurisprudențe constante în ceea ce privește funcția publică, cererea de reparare a unui prejudiciu trebuie respinsă în măsura în care prezintă o legătură strânsă cu cererea de anulare care a fost ea însăși respinsă ca neîntemeiată (Hotărârea Tribunalului din 8 noiembrie 2007, Andreasen/Comisia, F-40/05, punctul 277).

154 În speță, există o legătură strânsă între ansamblul concluziilor referitoare la despăgubiri și concluziile în anulare care au fost respinse ca nefondate. În măsura în care analiza concluziilor în anulare nu a identificat nicio nelegalitate de natură să angajeze răspunderea Ombudsmanului European, concluziile referitoare la despăgubiri trebuie respinse.

155 Din toate cele de mai sus rezultă că acțiunea trebuie respinsă în întregime.

Cu privire la cheltuielile de judecată

156 Potrivit articolului 87 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, sub rezerva altor prevederi din capitolul VIII din titlul II din respectivul regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. În temeiul alineatului (2) al aceluiași articol, Tribunalul poate, în măsura impusă de echitate, să decidă ca o parte care cade în pretenții să fie obligată numai la plata parțială a cheltuielilor de judecată sau chiar să nu fie obligată la plata acestora.

157 Din motivele prezentate anterior rezultă că reclamanta este partea care a căzut în pretenții. În plus, Ombudsmanul European a solicitat în mod expres în concluziile sale ca reclamanta să fie obligată la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât împrejurările speței nu justifică aplicarea dispozițiilor articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, reclamanta trebuie să suporte propriile cheltuieli de judecată și este obligată să suporte cheltuielile de judecată efectuate de Ombudsmanul European.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL FUNCȚIEI PUBLICE (Camera a doua)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea formulată de BG.

2) BG suportă propriile cheltuieli de judecată și este obligată să suporte cheltuielile de judecată efectuate de Ombudsmanul European.

Rofes i Pujol Boruta Bradley

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 17 iulie 2012.

Grefier
W. Hakenberg

Președinte
H. Kreppel